TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR

AVV. DR. ILONA SCHEMBRI

LL.B., LL.D., LL.M. (Lond.), Ph.D. (Birm.)

Udjenza tal-20 ta' Novembru 2024

Talba nru. 315/2023 IS

CONCORDE INTERNATIONAL FREIGHT FORWARDERS LTD (C 11393)

VERSUS

PSS AGENCIES LIMITED (C 50547)

IT-TRIBUNAL,

Ra illi b'Avviż tat-Talba ippreżentat fil-5 ta' Settembru 2023 (a fol. 3 u 4), is-soċjeta' attriċi talbet l-ammont ta' tlett elef u ħames mija u disgħa u għoxrin Ewro u tletin ċenteżmi tal-Ewro (Eur 3,529.30) rappreżentanti servizz ta' xogħol ta' ġarr li kien rikjest mis-soċjeta' konvenuta, kif ukoll l-imgħaxijiet legali u l-ispejjeż kollha.

Ra d-digriet ta' dan it-Tribunal tat-12 ta' Settembru 2023 fejn is-soċjeta' attriċi ġiet awtorizzata tipproċedi bin-notifika tas-soċjeta' konvenuta (a fol. 5 u 6).

Ra illi s-soċjeta' konvenuta ġiet debitament innotifikata fit-12 ta' April 2024 bil-proċedura tal-affissjoni (a fol. 16).

Ra illi saret fil-kompletezza tagħha il-proċedura tal-pubblikazzjoni u affissjoni.

Ra illi s-soċjeta' konvenuta ma ppreżentat ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas dehret għas-seduta wara li ġiet innotifikata b'dan illi waqgħet fi stat ta' kontumaċja.

Ra illi s-soċjeta′ attriċi ippreżentat il-kapitolu fil-konfront tas-soċjeta′ konvenuta (a fol. 28).

Ra illi saret seduta oħra fil-21 ta′ Ottubru 2024 għas-subizzjoni tas-soċjeta′ konvenuta b'dan illi naqset għal darb'oħra milli tidher għas-seduta (a fol. 29).

Ra l-atti proċesswali.

Ra illi din il-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidra

Bħala l-ewwel punt, dan it-Tribunal jirrileva illi s-soċjeta′ konvenuta kienet innotifikata iżda s-soċjeta′ konvenuta ma ppreżentat ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas dehret għas-seduta wara li ġiet innotifikata b′dan illi waqgħet fi stat ta′ kontumaċja.

Il-Kontumaċja tal-Soċjeta′ Konvenuta

Hekk kif għadu ġie rrimarkat hawn fuq, jidher mill-proċess illi s-soċjeta′ konvenuta ma ppreżentat ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas dehret għas-seduta wara li ġiet innotifikata b′dan illi waqgħet fi stat ta′ kontumaċja.

It-Tribunal josserva illi l-kontumaċja waħedha ma titqiesx bħala ammissjoni tat-talba tas-soċjeta′ attriċi da parti s-soċjeta′ konvenuta iżda kontestazzjoni ta′ l-istess. Għalkemm is-soċjeta′ konvenuta baqgħet kontumaċi, dan ma jfissirx li hija abbandunat kull eċċezzjoni li setgħet tagħmel fil-kawża u ammettiet id-domandi. F′każ ta′ kontumaċja jibqa′ l-oneru fuq is-soċjeta′ attriċi li tressaq provi sal-grad ta′ probabbilità u li tressaq l-aħjar prova. Il-ġudikant għandu jeżamina jekk it-talba hijiex ġustifikata independentement mill-kontumaċja tas-soċjeta′ konvenuta (ara ***Fenici Insurance Agency Limited noe vs. Paul Stoner et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell [Inferjuri] fit-22 ta′ Novembru 2002). L-istess intqal fis-sentenza ***Blye Engineering Co. Ltd vs. Philip Borg Bellanti et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell (sede Inferjuri) fit- 22 ta′ Ġunju 2005:

> *"huwa wkoll principju ben stabbilit illi ghalkemm il-konvenut jibqa′ kontumaci dan ma kellux jinftiehem bhala li hu abbanduna kull eccezzjoni li seta′ jaghti fil-kawza u ammetta d-domanda. Sta ghall-gudikant li jezamina jekk it-talba hix gustifikata, indipendentement mill-kontumacja tal-konvenut*. Vide Kollez. Vol. XXIX P III p 35"

Inoltre′, fis-sentenza fl-ismijiet ***Joseph Edmond sive Jesmond Meilaq vs. Brian Mizzi et***

noe, deċiża mill-Qorti tal-Appell (sede Superjuri) fis-27 ta' Marzu 1996 ingħad:

> *"Illi fl-ahharnett irid jinghad illi skond il-gurisprudenza tal-Qrati taghna, il-konvenut li jibqa' kontumaci, bhal kaz odjern, ma jitqiesx li ammetta ttalba ta' l-attur, izda jitqies li jkun irrimetta ruhu ghall-gudizzju tal-Qorti. Dana ma jfissirx pero' li l-Qorti tista' tqajjem hija stess ex officio kwalunkwe eccezzjoni li l-konvenut seta' jqajjem kieku kkontesta l-kawza billi kif gie ritenut fis-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell in re Hammet vs Genovese moghtija fil-31 ta' Jannar 1991:*
>
> *"Il-Qorti m'ghandhiex tissolleva eccezzjoniiet li mhiex awtorizzata espressament mill-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni Pubblika. Ghaliex altrimenti tinholoq sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeciedi fuq eccezzjoni taghha stess haga li mhix rakkomandabbli billi tinvolvi vjolazzjoni ta' principju kardinali tas-smiegh xieraq tal-kawza;""*

L-istitut tal-kontumaċja hu intiż biss sabiex irażżan l-atteġġjament tal-kontumaċja u disprezz da parti ta' min ġie ċitat biex jersaq quddiem l-Onorabbli Qorti jew Tribunal (ara **Kummissarju tal-Artijiet vs. John Curmi** deċiża mill-Prim' Awla fil-31 ta' Jannar 2003).

<u>Il-Kapitolu</u>

Dan it-Tribunal ukoll jirrileva illi il-fatt illi ġie ppreżentat kapitolu fil-konfront tas-soċjeta' konvenuta u dikjarat mistqarr ma jfissirx illi tali prova hija biżżejjed sabiex tali Tribunal ikun jista' jsib ħtija tas-soċjeta' konvenuta. Fil-fatt, *"mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza in re **James Trapani et v. Vincent Cilia** (28 ta' April 2000), "il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il_prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga' prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja' nghad is-subizzjoni setghet tintalab f'kull parti tal-procedura.""*[1]

<u>L-Azzjoni tas-Soċjeta' Attriċi</u>

[1] VODAFONE MALTA LIMITED ILLUM EPIC COMMUNICATIONS LIMITED [REG. NRU. C-10865] VERSUS ASHLEY JOHN GALEA [K.I. NRU. 393006L], 30 ta' Mejju 2022, Tribunal Għal Talbiet Żgħar, Ref.: 308/2021

Dan it-Tribunal jibda sabiex jaċċenna illi l-Artikoli 558 sa 562 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jirregolaw bis-sħiħ kif il-partijiet fil-kawża għandhom iressqu l-provi tagħhom.

Dan it-Tribunal jirrileva illi l-applikazzjoni tal-Artikolu 562 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili ma jistax ikun injorat mis-soċjeta' attriċi, u liema Artikolu jipprovdi illi "*Bla ħsara ta' kull dispożizzjoni oħra tal-liġi, l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss dejjem lil min jallegah.*" B'dan illi pero' dan it-Tribunal jagħraf ukoll l-applikazzjoni tal-Artikolu 559 tal-Imsemmi Kodiċi illi jipprovdi illi "*Il-qorti għandha fil-każijiet kollha tordna li ssirilha l-aħjar prova li l-parti tista' ġġib.*" Tali Artikolu kien hekk diskuss mill-Qorti diversement presjeduta fejn il-Qorti diversement presjeduta irriteniet diversi drabi, fosthom fis-sentenza ***Anthony Xerri (K.I. nru. 209398M) ('ir-rikorrent') vs. Claudette Spencer (K.I. nru. 307378M) u Domnic Spencer (K.I. nru. 443400L) ('l-intimati')***[2] illi "*mad-daqqa t'għajn għalhekk huwa ċar illi l-obbligu li għandu parti f'kawża mhuwiex illi jġib l-aqwa prova iżda li jġib l-aqwa prova **li jista' jġib**.*" L-istess qal it-Tribunal diversement presjedut fejn fis-sentenza ***DANIEL ZAMMIT VERSUS ROCCO BARTOLUCCIO***[3] ikkonkluda illi "*dak li hu importanti ghal-legislatur Malti huwa li l-prova (testimonjali u/jew dokumentarja) tkun wahda rilevanti ghall-kaz trattat u li l-istess tkun l-ahjar wahda li l-parti tista' toffri jew tressaq.*" B'dan illi tali Artikolu pero' ma jistax jinftiehem illi t-Tribunal irid jidderiġi lill-partijiet xi provi jressqu għaliex tali kompitu huwa biss tal-partijiet tal-kawża għaliex inkella it-Tribunal ikun qed iżomm ma' parti jew oħra inġustament u b'dan illi dan it-Tribunal jista' biss imbagħad iħares lejn tali provi mingħajr ma jippreġudika d-dritt ta' xi parti jew oħra.

Dan it-Tribunal jirrileva wkoll illi tali konklużjoni qiegħda issir ai termini tal-Artikolu 9 (1) tal-Att Dwar Tribunal Għal Talbiet Żgħar, Kap. 380 tal-Liġijiet ta' Malta, *stante* illi filwaqt illi tali artikolu jħaddan il-prinċipju tal-ġustizzja naturali, pero' huwa ferm importanti illi jżomm f'moħħu "*Illi jsegwi illi filwaqt li l-formaliżmu eċċessiv għandu jiġi evitat f' dawn il-proċeduri ta' natura sommarja, ma jistax ikun dubitat illi l-osservanza tar-regoli tal-proċedura hi meħtieġa biex jiġi assigurat l-ordni fil-kondotta tal-kawża u r-regolarità tagħha.*"[4]

F'dan ir-rigward, is-soċjeta' attriċi ikkontendiet fl-avviż tat-talba li jinsab a fol. 3 illi hija

[2] 18 ta' Settembru 2024, Qorti tal-Appell, Ref.: 39/2021

[3] 3 ta' Frar 2020, Tribunal Għal Talbiet Żgħar, Ref.: 80/2019

[4] Justin Spagnol [I.D. 562491M] (appellat) Vs Janice Briffa bħala leġittimu rappreżentanta tal-minuri Ruud Buhagiar [I.D. 504772M] (appellanta), 30 Mejju 2017, Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri), Ref.: 1277/2010

qed tinterpella lis-soċjeta' konvenuta sabiex tħallas l-ammont ta' tlett elef u ħames mija u disgħa u għoxrin Ewro u tletin ċenteżmi tal-Ewro (Eur 3,529.30) rappreżentanti servizz ta' xogħol ta' ġarr li kien mitlub mis-soċjeta' konvenuta. Is-soċjeta' attriċi wkoll ippreżentat *statement of account* li jinsab a fol 4 u li juri l-istess ammont ta' flus dak indikat fl-avviż tat-talba. Nicholas Xerxen, bħala rappreżentant tas-soċjeta' attriċi, xehed ukoll f'dan ir-rigward fid-9 ta' Ottubru 2024, u liema xhieda tinsab a fol. 25 sa 27, u ikkonferma għal darb'oħra l-ammont dovut mis-soċjeta' konvenuta lis-soċjeta' attriċi.

Fid-dawl ta' tali ġurisprudenza u evidenza prodotta mis-soċjeta' attriċi, dan it-Tribunal jikkonkludi li seta' jasal għal konklużjoni fuq bażi ta' probabbilita' illi s-soċjeta' konvenuta hija verament debitur tas-soċjeta' attriċi għall-ammont indikat mis-soċjeta' attriċi fl-avviż tat-talba.

Għal kull buon fini, dan it-Tribunal qed jirrileva illi l-ammont indikat fuq l-avviż fil-kaxxa li taqra kemm turi tletin ċenteżmi tal-Ewro inqas minn dik il-kaxxa tal-avviż li taqra x'ġara b'dan illi pero' kemm minn din il-kaxxa li taqra x'ġara u anke mix-xhieda tar-rappreżentant tas-soċjeta' attriċi, dan it-Tribunal m'għandu ebda dubju fuq l-ammont pretiż mis-soċjeta' attriċi.

<u>Imgħax</u>

Is-soċjeta' attriċi qed titlob ukoll l-imgħax. Fir-rigward tal-imgħax, it-Tribunal jagħmel referenza għall-artikolu 1141 tal-Kodiċi Ċivili, Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta. F'dan il-każ, jidher illi tali obbligazzjoni hija ta' natura kummerċjali skond l-Artikolu 5 (e) tal-Kodiċi tal-Kummerċ, Kap. 13 tal-Liġijiet ta' Malta. B'dan illi għaldaqstant, għandu japplika is-sub-artikolu 1 tal-Artikolu 1141 hawn imsemmi. Għaldaqstant, tali imgħax beda jiddekorri mid-data ta'-fattura u tali imgħax jibqa' jiddekorri sakemm isir il-ħlas effettiv. B'dan ukoll illi l-imgħax ta' tmienja fil-mija (8%) fis-sena ikun applikabbli. L-imgħax ta' tmienja fil-mija (8%) fis-sena hu dak l-ammont ipprovdut fil-Kodiċi Ċivili illi għandu japplika, sakemm il-partijiet ma jiftiehmux fuq ammonti inqas jew sakemm ma tkunx applikabbli il-leġiżlazzjoni sussidjarja 16.06, u liema żewġ eċċezzjonijiet ma japplikawx f'dan il-każ.

<u>Spejjeż</u>

Is-soċjeta' attriċi qed titlob ukoll l-ispejjeż. Dan it-Tribunal innota illi s-soċjeta' attriċi qed titlob spejjeż fir-rigward tal-ittra uffiċċjali mibgħuta lis-soċjeta' konvenuta iżda t-Tribunal ma setax isib kopja tal-imsemmija ittra fl-atti. Għaldaqstant, it-Tribunal jiddeċiedi illi ġjaladarba ġie ppruvat illi s-soċjeta' konvenuta hija debitriċi tas-soċjeta' attriċi, it-

Tribunal jilqa' t-talba tas-soċjeta' attriċi sabiex is-soċjeta' konvenuta tħallas l-ispejjeż in konnessjoni mal-ittra uffiċċjali jekk kemm-il darba is-soċjeta' attriċi turi b'mod ċar lis-soċjeta' konvenuta li din l-imsemmija ittra verament intbagħtet lis-soċjeta' konvenuta fir-rigward ta' din it-talba u li kienet hekk reġistrata fil-Qorti.

Fir-rigward tal-ispejjeż in konnessjoni ma' din it-talba ikunu deċiżi fid-***Decide***.

Decide

Għaldaqstant, dan it-Tribunal jaqta´ u jiddeċiedi billi jilqa' t-talba tas-soċjeta' attriċi għall-ammont ta' tlett elef u ħames mija u disgħa u għoxrin Ewro u tletin ċenteżmi tal-Ewro (Eur 3,529.30) rappreżentanti servizz ta' xogħol ta' ġarr li kien rikjest mis-soċjeta' konvenuta, kif ukoll l-imgħax legali ta' tmienja fil-mija (8%) fis-sena li beda jiddekorri mid-data tal-fattura sad-data tal-ħlas effettiv kif ukoll l-ispejjeż in konnessjoni mal-ittra uffiċċjali jekk kemm-il darba is-soċjeta' attriċi turi b'mod ċar lis-soċjeta' konvenuta li din l-imsemmija ittra verament intbagħtet lis-soċjeta' konvenuta fir-rigward ta' din it-talba u li kienet hekk reġistrata fil-Qorti u jikkundanna lis-soċjeta' konvenuta sabiex tħallas dan l-ammont hawnhekk indikat lis-soċjeta' attriċi.

L-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma´ dawn il-proċeduri huma kollha a kariku tas-soċjeta' konvenuta.

Avv. Ilona Schembri
Ġudikatur